

KUMPPANUUSHANKE
VERSO

2009 - 2013

Rovaniemi

MoniNet

www.rovala.fi

Suomen historia

- Esihistoria (–1300)
- Ruotsin vallan aika (1300–1809)
- Venäjän vallan aika (1809–1917)
- Itsenäinen Suomi (1917–)
- Sotien jälkeinen aika (1945–)
- Nykyaika

Esihistoria (-1300)

- Suomi on ollut jään peitossa eli oli jääkausi. Jää alkoi sulaa noin 10 000 vuotta ennen ajanlaskun alkua (eaa.)
- Suomeen alkoi saapua ihmisiä etelästä ja idästä noin 8 000–6 500 eaa.
- Suomessa on aina ollut paljon järviä ja jokia. Niitä hyödynnettiin ruoan hankinnassa sekä matkustamisessa. Tämän vuoksi ihmiset asettuivat asumaan järvien ja jokien lähelle.
- Kalastamisen lisäksi metsästettiin paljon eläimiä, kuten karhuja, hirviä, oravia, jäniksiä ja lintuja. Eläimiä käytettiin ravintona. Niiden nahkaa käytettiin vaatteissa ja majojen rakentamisessa sekä niiden luita käytettiin työkaluissa.

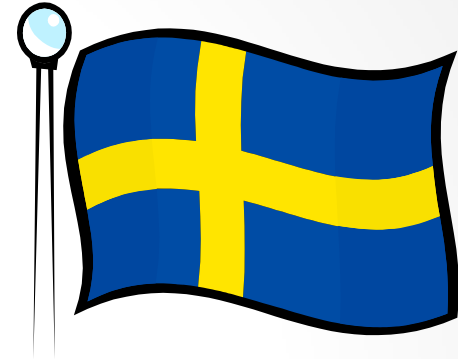
Esihistoria (-1300)

- Eläintennahkat olivat kauppatavaraa ja ensimmäinen Suomessa käytetty raha olikin oravannahka.
- Ihmiset liikkuivat paljon ja siirtyivät aina sellaisille alueille, joissa oli ruokaa. Kun ihmiset alkoivat oppia maanviljelyä, he asettuivat aloilleen ja rakensivat taloja.
- Ensimmäisiä kotieläimiä olivat lehmät, hevoset, lampaat ja siat. Aluksi kotieläimet asuivat samassa rakennuksessa ihmisten kanssa.
- Ruotsalaiset ja venäläiset tekivät paljon kauppaa Suomessa, sillä Suomessa oli paljon turkiseläimiä. 1100-luvulla ruotsalaiset ja venäläiset alkoivat tehdä ristiretkiä Suomeen. Ruotsalaiset halusivat tuoda katolista uskontoa Suomeen ja venäläiset ortodoksista uskontoa.

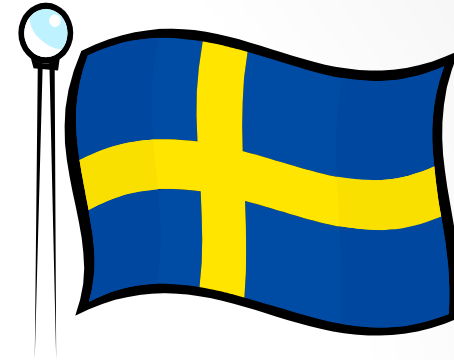
Ruotsin vallan aika (1300–1809)

- Ruotsi ja Venäjä sotivat paljon keskenään, mutta lopulta solmittiin Pähkinäsaaren rauha vuonna 1323, jolloin Suomesta tuli osa Ruotsia.
- Ensimmäiset kaupungit Suomessa olivat Turku, Viipuri, Porvoo ja Naantali. Turusta tuli Suomen pääkaupunki. (Nykyään Viipuri kuuluu Venäjälle.)
- Uskonpuhdistuksen myötä Ruotsista tuli luterilainen maa. Koska Suomi kuului Ruotsiin, myös Suomeen tuotiin luterilaista uskontoa. Mikael Agricola kirjoitti ABC-kirjan eli ensimmäisen suomenkielisen aapisen. Sanotaan, että Agricola on suomen kirjakielen isä.

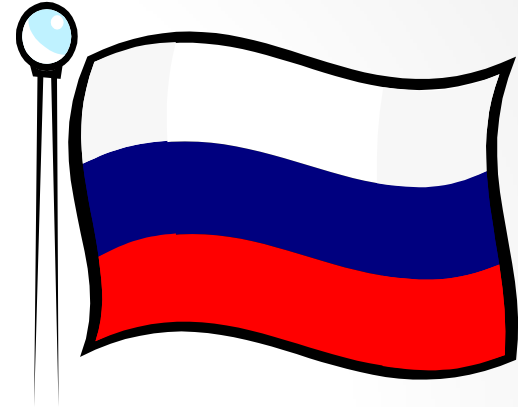
Ruotsin vallan aika (1300–1809)

- Koska Suomi kuului Ruotsiin, virallinen kieli oli ruotsi. Suomalaiset eivät kuitenkaan osanneet ruotsia, jonka vuoksi kirkko opetti suomalaisia lukemaan suomen kielellä kirkon tekstejä.
- Suomalaiset olivat köyhiä, eivätkä he voineet päättää omista asioistaan. Koulut olivat ruotsinkielisiä, joten he eivät myöskään voineet opiskella.
- Köyhät sairastivat paljon ja monia kuoli nälkään tai sodissa, joita Ruotsi kävi. Elämä Suomessa oli hyvin vaikeaa.

Venäjän vallan aika (1809–1917)

- Ruotsi ja Venäjä sotivat edelleen paljon. Venäjä oli vahva maa ja se valloitti alueita Ruotsilta. Venäjä aloitti sodan, jonka tarkoitus oli vallata Suomi. Tätä sotaa sanotaan Suomen sodaksi. Vuonna 1809 Venäjä voitti sodan ja Suomi liitettiin Venäjään.
- Venäjää hallitsi tsaari Aleksanteri I (1801–1825) ja hänestä tuli myös Suomen hallitsija. Suomi sai kuitenkin autonomian eli itsehallinnon ja Suomi sai päättää monista itseään koskevista asioista.
- Vuonna 1812 Helsingistä tuli Suomen pääkaupunki.

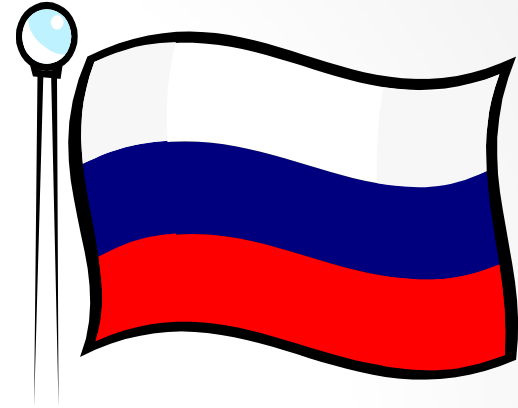
Venäjän vallan aika (1809–1917)

- Suomeen alkoi tulla ensimmäisiä puutehtaita, sillä Euroopassa tarvittiin puuta kaupunkien rakentamiseen. Tehtaiden myötä ihmiset alkoivat muuttaa maalta kaupunkiin työn perässä.
- Työpäivät tehtailla olivat pitkiä (12–14 h) ja myös lapset työskentelivät tehtaissa. Työläiset asuivat pienissä huoneissa tehtaiden alueella.
- Talonpojat asuivat maalla. He vuokrasivat köyhille maata, jota he viljelivät.
- Yhteiskuntaluokat oli selkeästi rajattu. Yläluokka päätti kaikkia koskevista asioista.

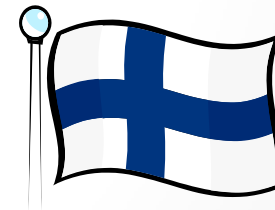
Venäjän vallan aika (1809–1917)

- Aleksanteri I jälkeen Venäjän tsaariksi ja samalla Suomen hallitsijaksi tuli Aleksanteri II.
- Vuonna 1860 Suomi sai oman rahan Suomen markan ja ensimmäinen rautatie valmistui 1862. Suomella oli myös oma erillinen joukko-osasto Venäjän armeijassa.
- Elämä Suomessa rauhoittui. Suomen kieli, suomalainen kulttuuri ja elinkeinoelämä vahvistuivat. J. V. Snellman oli suomalainen kirjailija, lehtimies ja filosofi. Hän oli merkittävä henkilö, koska hän vaikutti paljon suomen kielen asemaan ja markan käyttöönottoon.
- Elias Lönnrot oli kirjailija, joka keräsi Itä-Suomessa tarinoita ja lauluja. Näistä tarinoista koottiin Kalevala, joka on Suomen kansalliseepos.

Venäjän vallan aika (1809–1917)

- Vuonna 1863 suomen kielestä tuli virallinen kieli Suomessa. Suomen viralliset kielet olivat siis ruotsi ja suomi.
- Suomi sai myös ensimmäiset suomenkieliset koulut ja suomenkielisen sanomalehden.
- Uuden tsaarin Nikolai II myötä (1868–1918) tilanne Suomessa kuitenkin muuttui radikaalisti. Tsaari halusi, että kaikki oppivat venäjän kielen ja venäläisen kulttuurin. Suomessa alkoi vaikeat ajat ja itsemääräämisoikeudet heikkenivät.
- Tsaari kuitenkin päätti, että Suomi saa oman eduskunnan ja ensimmäiset vaalit järjestettiin vuonna 1906. Suomalaiset naiset olivat ensimmäisiä naisia Euroopassa, jotka saivat äänestää vaaleissa.

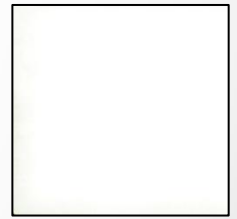
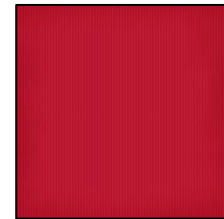
Itsenäinen Suomi (1917–)

- Ensimmäinen maailmansota alkoi 1914. Suomesta lähti miehiä sotilaskoulutukseen Saksaan, jonka jälkeen he palasivat Suomeen ja halusivat perustaa Suomelle oman armeijan. Heitä kutsuttiin myöhemmin valkoisiksi. Osa miehistä kävi sotilaskoulutuksen Venäjällä ja heitä kutsuttiin myöhemmin punaisiksi.
- Vuonna 1917 Venäjällä oli suuri vallankumous ja uudeksi johtajaksi tuli V. I. Lenin. Venäjältä tuli sosialistinen valtio. Suomi päätti, ettei halua Leniniä johtajakseen, vaan aikoi itsenäistyä.
- Suomen itsenäistymispäiväksi tuli 6.12.1917 ja Venäjä hyväksyi Suomen itsenäisyyden ilman sotaa.

Itsenäinen Suomi (1917–)

- Suomessa elettiin edelleen vaikeita aikoja ja köyhän työväestön elämä oli hankalaa.
- Lopulta punaiset eli työväestö ja valkoiset eli porvarit ja talonpojat aloittivat sisällissodan vuonna 1918. Venäläiset auttoivat punaisia ja saksalaiset valkoisia.
- Valkoiset voittivat sisällissodan. Sodan aikana kuoli paljon ihmisiä ja 75 000 punaista oli vankilassa sodan jälkeen.
- Sota oli vaikea asia suomalaisille ja sitä oli vaikea unohtaa.
- Vaikka sisällissota repi Suomen kahtia, Suomi oli nyt itsenäinen valtio. Suomesta tuli tasavalta ja Suomen ensimmäiseksi presidentiksi valittiin K. J. Ståhlberg. Presidentillä oli vaikea tehtävä yhdistää jakautunut Suomen kansa.

Talvisota (1939–1940)

- Vuonna 1939 alkoi toinen maailmansota. Neuvostoliitto (entinen Venäjä) pelkäsi Saksan hyökkäävän Suomen kautta Neuvostoliittoon. Neuvostoliitto vaati alueita Suomelta, mutta Suomi kieltäytyi ja Neuvostoliitto aloitti sodan.
- Sotaa sanotaan Talvisodaksi ja se kesti 105 päivää.
- Neuvostoliitolla oli suuret sotajoukot ja ylivoima, jonka vuoksi se luuli voittavansa suomalaiset helposti. Suomi taisteli kuitenkin hyvin, ja sodasta tuli odotettua pitempi. Suomalaisilla sotilailla oli parempi taito selviytyä talvesta ja pakkasesta.
- Lopulta Suomi ja Neuvostoliitto tekivät rauhan. Suomi hävisi sodan ja menetti alueita Sallasta ja Karjalasta.

Jatkosota (1941–1944)

- Euroopassa Saksa oli valloittanut Norjan ja Tanskan. Ainoastaan Ruotsi ja Suomi olivat enää Saksan ja Neuvostoliiton välissä.
- Saksa halusi hyökätä Neuvostoliittoon ja Suomi päätti, että antaa Saksan auttaa sodassa mikäli sellainen sytty vielä Suomen ja Neuvostoliiton välille. Suomalaiset eivät halua menettää itsenäisyyttään ja haluavat saada menetetyt alueet takaisin. Saksalaisia sotilaita alkaa saapua Suomeen.
- Vuonna 1941 Saksa aloitti sodan Neuvostoliittoa vastaan ja Suomi lähti sotaan mukaan. Tätä sotaa kutsutaan Jatkosodaksi.
- Vuonna 1944 Suomi ja Neuvostoliitto tekivät rauhan. Suomi hävisi taas sodan, mutta säilytti itsenäisyytensä. Suomi menetti Petsamon, Karjalan ja alueita Sallasta.
- Suomi joutuu maksamaan Neuvostoliitolle noin 600 miljoonaa dollaria sotakorvauksia.

Lapin sota (1944–1945)

- Rauhaa tehtäessä sotakorvausten lisäksi Neuvostoliitto vaati, että Suomi ajaa saksalaiset sotilaat pois maasta.
- Saksalaisia sotilaita oli paljon etenkin Lapissa, joten alkoi Lapin sota.
- Saksalaiset lähtivät maasta, mutta samalla he polttivat ja tuhosivat sillat, tiet ja rakennukset. Tuhoaminen oli perusteellista ja jopa useat kirkot poltettiin.

Sotien jälkeinen aika (1945–)

- Sotien aikana yli 70 000 suomalaista lasta lähetettiin evakkoon Ruotsiin. Suurin osa heistä pääsi palaamaan Suomeen, mutta jopa 15 000 lasta jäi Ruotsiin, Norjaan tai Tanskaan.
- Sotien jälkeinen aika oli vaikeaa, sillä miehiä oli kaatunut sodassa ja monia kaupunkeja ja kyliä täytyi rakentaa uudelleen. Suomen täytyi myös järjestää kodit ja asunnot 430 000 pakolaiselle, jotka joutuivat muuttamaan pois menetetyiltä alueilta Karjalasta ja Itä-Lapista.
- Tehtaita alkoi tulla lisää ja sotakorvauksia Neuvostoliitolle maksettiin paljon teollisuuden tuotteilla.
- Ihmisiä muuttaa enemmän maalta kaupunkeihin, joissa on töitä tehtaissa.

Sotien jälkeinen aika (1945–)

- Sotien jälkeen ihmiset elivät epävarmuudessa. Pelättiin, että Neuvostoliitto yrittäisi tehdä Suomesta kommunistisen maan, kuten monille muille Neuvostoliiton naapurimaille kävi.
- Suomi onnistui kuitenkin luomaan hyvät suhteet Neuvostoliittoon sekä lisäämään kauppaa länsimaiden kanssa.
- Suomen taloudellinen kehitys lähti nousuun ja etenkin paperi ja muut metsäteollisuuden tuotteet myivät hyvin.
- Julkisia palveluja kehitettiin luomalla julkiset koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmät.

Nykyaika

- Maataloutta on nykyään vähän ja yli puolet ihmisistä työskentelee palveluammateissa.
- 1990-luvun alun laman jälkeen Suomi tarvitsi paperiteollisuuden lisäksi myös muita menestyviä yrityksiä. Matkapuhelimien ja muun huipputeknologian tuotteiden myötä Suomen talouselämä pääsi uudestaan nousemaan.
- Suomessa koulutukseen on panostettu ja kaikilla on oikeus (ja velvollisuus) käydä peruskoulu.
- Vuonna 1995 Suomesta tuli Euroopan unionin jäsen.
- Vuonna 2002 Suomessa otettiin käyttöön euro ja luovuttiin markasta.

Lisätietoja

Tämän diaesityksen lähteinä on käytetty seuraavia sivustoja:

- Infopankki, Suomen historiaa
http://www.infopankki.fi/fi-fi/suomen_historiaa/
- Tietoa Suomen historiasta ja suomalaisesta yhteiskunnasta maahanmuuttajille selkokielellä
<http://virtuoosi.pkky.fi/vilma/>
- Yksityiskohtaista tietoa Suomesta ja sen historiasta:
<http://www.finnica.fi/suomi/>

Kuvalähteet:

Diat 4–5, 7–8, 13–15: Kumppanuushanke Verso

KUMPPANUUSHANKE
VERSO

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013